

Østfold idrettskrets

Anleggsplan - Plan for regionale og interkommunale anlegg

Forord

I 2011 på Fellesmøte for idrettsråd og særkretser ble det vedtatt å utarbeide en anleggsplan med fokus på interkommunale anlegg. Denne ble utarbeidet i samarbeid med idrettsrådene og særkretsene, kalt «Innsalgsplan for interkommunale anlegg og grunnleggende basisanlegg i Østfold».

«Østfold Idrettskrets – Anleggsplan – Plan for regionale og interkommunale anlegg» viderefører arbeidet med – «Innsalgsplanen». Denne er planen er en del av et langsiktig planmessig arbeid mot 2020. Planen er tiltenkt å revideres hvert 2. år.

Arbeidsgruppen er Anleggsutvalget i Østfold idrettskrets. Innspill til anleggstyper og satsingsområder har kommet fra idrettslag, særkretser og idrettsråd i løpet av 2015.

- Anleggsseminar mars 2015 med tema: «Sammen om et anleggsloft i Østfold».
- Vedrørende skolebruksplanen mai 2015: «Felles idémøte for idretten på Kalnes».
- Møte for idrettsrådene august 2015: «Nybygg for idrettsformål – skolebruksplanen til videregående skoler i Østfold»
- Invitasjon til særkretsene om å komme med innspill om ønskete og planlagte større regionale anlegg
- Fellesmøte for idrettsråd og særkretser 7.-8. november 2015. Gruppearbeid om rullering av «Innsalgsplanen»

Bildet krediteres: Per Einar Johannessen/NIF

Innholdsfortegnelse

	1
	1
Østfold idrettskrets	1
Forord	2
1. Sammendrag: Prioriterte områder og anleggstyper	5
2. Bakgrunn	6
3. Hensikt og mål med planen	8
4. Styrende dokumenter	10
4.1. Strategiplan for Østfold idrettskrets 2016-2018	10
4.2. Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF)	11
4.3. Østfold fylkeskommune	11
4.4. Andre aktører	12
4.4.1. Idrettsrådene	12
4.4.2. Kommunene	12
4.4.3. Særidrettene	12
5. Finansieringskilder	13
5.1. Kommunal finansiering	13
6. Idrettens samfunnsregnskap	14
7. Aktuelle anbefalinger	14
7.1. Kommunene i Østfold må samarbeide	14
7.2. Fylkeskommunen kan motivere og initiere	15
7.3. Fylkeskommunen + kommune = signalanlegg	15
7.4. En eller flere fler-idrettshaller i hver kommune	16
7.5. Kort nærhet til et 25m svømmeanlegg for grunnskoler og fritidsbruk	16
	16
7.6. Nye idretter	17
7.7. Basishall turn	17
7.8. Vedlikehold og rehabilitering	18
7.9. Ishallflater	18
8. Prioriterte anlegg	18
8.1. Multihall med tilrettelagte fasiliteter for friidrett, Kalnes.	18

8.2.	Håndballhall Halden	19
8.3.	Ny Frederik II	19
8.4.	Svømmeanlegg konkurranse	19
8.5.	Arena Fredrikstad	20
8.6.	Turnhall	21
8.7.	Ridesenter	22
8.8.	Regionalt kompetansesenter	22
8.9.	Tennishall	22
8.10.	Roanlegg	22

1. Sammendrag: Prioriterte områder og anleggstyper

Med bakgrunn i de innspill som er kommet inn fra idretten, har Østfold idrettskrets kommet fram til følgende områder og anleggstyper som skal prioriteres:

Breddeanlegg for trening der kommunene har ansvar for å bygge og drifte:

- **Fler-idrettshaller¹** - Alle barn og unge bør ha kort avstand til en fler-idrettshall. Det bør fram mot 2020 rehabiliteres eller bygges 10-12 større fler-idrettshaller fordelt på de fem regionene i fylket.
- **Nye idretter** - Ungdomsidrett innebærer nye trender, og anleggsutviklingen må ta høyde for å tilpasse seg disse. Egenorganisert og organisert ungdom og minoritetsgrupper må også blir tatt med i planleggingen av nye anlegg.

Større regionale anlegg som følge av skolebruksplanen:

- Idrettsanlegg ved Kalnes videregående skole: Innendørs: Multihall med tilrettelagte fasiliteter for friidrett
- Håndballhall for topphåndballen i Halden sentrum ved ny videregående skole
- Trippel fler-idrettshall ved ny Frederik II videregående skole

Regionale og interkommunale anlegg og anlegg for nasjonale og internasjonale arrangement

- Regionalt 50m konkurranseanlegg i svømming i Halden
- *Arena Fredrikstad* samlokalisert med Frederik II vg.skole: 2 isflater for ishockey, kunstløp og egenorganisert isaktivitet. Curlinghall i tilknytning til ishallen
- Turnhall i Mosseregionen
- Ridesenter
- Regionalt kompetansesenter
- Tennishall i Nedre Glomma regionen
- Roanlegg i Sarpsborg

---

¹ Fler-idrettshall. Østfold idrettskrets ønsker å bruke begrepet fler-idrettshall, ikke flerbrukshall. En fler-idrettshall har fasiliteter der det er lagt til rette for å drive flere ulike idretter

Bildet krediteres: Per Åge Eriksen/Akilles

2. Bakgrunn

Østfold idrettskrets har som et av sine hovedsatsingsområder å arbeide for å bedre anleggsdekningen i Østfold. Fylket har i en årrekke ligget nest sist på den nasjonale statistikken for anleggsdekning per innbyggere. Det ble på kretstinget våren 2014 vedtatt å opprette et anleggsutvalg med representanter fra idrettsråd, særkretser, styret i Østfold idrettskrets og sekretær fra idrettskretsens administrasjon.

Utvalget skal arbeide for:

- Heve anleggsdekningen pr. innbygger til et gjennomsnittsnivå sammenlignet med landet for øvrig
- Bygge anlegg i tråd med de idrettslige behov som til enhver tid er mest påkrevet
- Spillemidler prioriteres til anlegg, der anleggsbehovet totalt sett er størst

Den største begrensningen idretten opplever i arbeidet med å kunne nå visjonen om å gi «idrettsglede til alle», er mangelen på steder å drive idrett. I mange kommuner er anleggsmangelen prekær. Spesielt byene i fylket har et akutt behov for økt anleggsdekning. I Østfold er det nær 100 000 medlemskap i idrettslag. Med andre ord er hver fjerde Østfolding medlem av et idrettslag. Anleggsmangelen gjør at idrettstilbudet blir snevrere enn det kunne vært, og færre grupper blir prioritert. Barn må ofte trene så sent på kvelden at det går ut over normal leggetid. Ugunstige treningsvilkår bidrar til frafallet i idretten. Foruten organisert idrettstilbud er Østfold idrettskrets generelt opptatt av folkehelse og forebyggende helsearbeid. Det er viktig for idrettens mangfold at vi har anleggstilbud for alle typer idretter. Blant annet gjennom et stadig mer flerkulturelt samfunn og en utviklende modernisering, oppstår det stadig nye idretter, aktiviteter og trender som krever andre/nye typer anlegg.

For å dette målet må det:

- Bygges flere anlegg.
- Sikres areal til idrett, anlegg og fysisk aktivitet. Innbyggerne skal kunne være fysisk aktive i nærheten av der de bor. Idretten skal høres og prioriteres ved utarbeidelse av kommunedelplan og reguleringsplaner.
- Stilles krav til utbyggere om aktivitetsareal/idrettsanlegg når boligområder reguleres.
- Lages spleiselag mellom sektorer, f.eks. skole, helse og idrett, for å gi flere og bedre anvendte idrettsanlegg.
- Fylles vann i alle svømmebasseng og haller. Svømmeopplæring er en lovpålagt oppgave. Det betyr at det også bør være svømmehall i nærområdet.
- Anlegg må vedlikeholdes og driftes for å forlenge levetiden.
- Idrettslag som eier anlegg, må sikres driftstilskudd på lik linje med kommunale anlegg.

Østfold idrettskrets samarbeider med idrettsrådene i kommunene og støtter deres arbeid i å få flere anlegg i sin kommune.

Idrettskretsen har også et godt samarbeid med Østfold fylkeskommune. Fylkeskommunen oppfordres til å være en pådriver for interkommunale samarbeid med sikte på å legge forholdene til rette for regionale idrettsanlegg. Det kan søkes om ekstra statlig tilskudd på inntil 30% av ordinær tilskuddssats til større interkommunale anlegg. Det betyr at kommunene må inn med mindre andel, og muligheten for å kunne bygge flere anlegg blir større.

Moss, Sarpsborg og Fredrikstad er av KUD definert som pressområder, og kan dermed søke om et tillegg på 15 % av ordinært tilskudd

Skolebruksplanen for videregående skole kan gi et anleggsløft for fylket. Ved de videregående skolene på Kalnes, Greåker, Frederik II og i Halden sentrum skal det bygges nye idrettsbygg kommende tiår. Østfold idrettskrets har invitert idrettsrådene til flere samtaler slik at vi nå kjenner behovet idretten har i de ulike kommunene og regionene. Idrettskretsen er med i mulighetsstudier som fylkeskommunen utreder sammen med kommunene og de videre skolene.

For å løfte anleggsdekningen i fylket er man avhengig av at alle aktuelle parter tar ansvar og gjør sitt. Fylkeskommunen ønsker nå å ta tak i anleggssituasjonen i Østfold.

Å sikte høyt ved utbygging av nye idrettsanlegg tilknyttet skolebruksplanen, kan gi ringvirkninger og synergier langt ut over den faktiske ekstrakostnaden det utgjør å løfte anleggene fra det lovpålagte fra fylkeskommunen. Idretten er i dag samfunnets viktigste bidragsyter til folkehelsen. Det er ikke kun unge aktive idrettsutøvere som benytter seg av mange av anleggene. Svømmeanleggene er den mest brukte arenaen for utøvelse av fysisk aktivitet etter sti og løypenettverket for den eldre delen av befolkningen. Flere isflater vil åpne for mer publikumstid på isen.

Bildet viser området hvor en ny multihall kan bli plassert på Kalnes

Samtidig er fylkeskommunen opptatt av å utvikle regionale anlegg som kan brukes til nasjonale og internasjonale arrangementer. Disse anleggene vil kunne profilere Østfold på en god måte og de vil bidra til steds- og næringsutvikling. Det ligger også et stort potensiale for reiselivet og turistnæringen å nyte godt av at flere større arrangementer legges til Østfold.

Fylket topper en del av de nasjonale statistikkene for ulike trygdemottakelser, arbeidsledighet og gjennomsnittlig levealder, i feil ende. Idrett som kultur er en av de tingene som engasjerer nordmenn sterkest. Får man signalbygg med muligheter for nasjonale og internasjonale mesterskap, vil dette skape en tilhørighet og stolthet som vil være identitetsbyggende for østfoldingene. Vi må våge å tenke nytt for å realisere dette og vi må se ut over kommunegrensene.

3. Hensikt og mål med planen

Denne planen vil legge føringer for anleggsutviklingen i Østfold i perioden 2016 - 2020. Det er gjort prioriteringer av noen anleggstyper eller geografiske områder noe som fører til at andre anlegg blir prioritert bort i denne perioden.

Planen er ment brukt internt innen idrettens egne organisasjonsledd, men også som et politisk påvirkningsverktøy overfor kommuner og fylkeskommune

Dokumentet skal stimulere til å utnytte de ulike tilskuddsordningene best mulig, og bidra til at Østfold utnytter en betydelig større andel av den totale spillemiddelpotten til anlegg.

Anleggstyper

Østfold fylkeskommune og Østfold idrettskrets har sammen kommet fram til en tredeling av type anlegg vurdert ut ifra hvem som har ansvar for å bygge og drifte:

1. Breddeanlegg for trening inkl. fler-idrettshaller, basseng, spilleflater mm. er i hovedsak kommunenes ansvar. Mange av disse anleggene bygges i tilknytning til en barne- og/eller ungdomsskole. Idrettslag er en viktig bidragsyter i forhold til å bygge og drifte anlegg.
2. Idrettsanlegg ved de videregående skolene med bestemte krav til anlegget (størrelse etc.) I Østfold er det for tiden anlegg tilknyttet Skolebruksplanen.
3. Større anlegg, interkommunale anlegg og anlegg for nasjonale og internasjonale arrangementer.

Denne planen omhandler i hovedsak anlegg fra punkt to og tre.

Skolebruksplanen

Denne kan gi «bonusanlegg» kommunene eller idrettslagene ellers ikke kan bygge. Skolebruksplanen fastslår at «det skal tilrettelegges for samlokalisering, sambruk og flerbruk mellom skolen og andre fylkeskommunale virksomheter og mellom skolen og samfunnet rundt samt bidra til positiv stedsutvikling og legge til rette for å bedre lokalsamfunnets muligheter til kulturelle aktiviteter og opplevelser»

Sambruk

Østfold idrettskrets ønsker at idrettsanleggene skal brukes så mye som mulig av flest mulig. Det er derfor ønskelig at idrettsanlegg bygges i tilknytning til en skole slik at vi får sambruk med aktivitet hele dagen. Det er viktig med korte reiseavstander, gjerne gang- eller sykkelavstander for flest mulig. Barne- og ungdomsskoler ligger ofte der befolkningstettheten er størst. Der bør også flerbruksanleggene ligge.

Idretter bør samarbeide for å realisere ønskede anlegg

Samarbeid bør settes på topp i Østfold. Det er viktig med samhandling mellom kommunene og en idrett om å realisere regionale anlegg, fortrinnsvis interkommunale anlegg. Det er også viktig at flere idretter samarbeider for å få på flerbruksanlegg og bidrar med samhandling når det gjelder søknader om spillemidler og realisering av anleggene.

4 regioner

Østfold idrettskrets ønsker i denne planen og i sitt arbeid med anleggsutvikling å se Østfold som helhet. Det er likevel ofte naturlig å dele Østfold fylke inn i fire regioner (jfr. *Fylkesplan for Østfold fylkeskommune*):

- Halden
- Nedre Glommaregionen (Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler)
- Mosseregionen (Moss, Rygge, Råde, Våler)
- Indre Østfoldregionen (Askim, Eidsberg, Rakkestad, Trøgstad, Marker, Skiptvet, Hobøl, Spydeberg, Rømskog og Aremark)

4. Styrende dokumenter

4.1. Strategiplan for Østfold idrettskrets 2016-2018

Idrettsanlegg

ØIK er blant de fylker som har dårligst anleggsdekning i forhold til innbyggertallet. Det er kun et langsiktig arbeid som kan føres oss ut av denne situasjonen, men det er arbeidet har nå kommet godt i gang. For kommende periode vil dette arbeidet fortsette med uforminsket kraft.

Fokusområder:

- Arbeide etter kretsens vedtatte anleggsplan slik at anleggsdekningen i Østfold skal økes målbart i forhold til landsgjennomsnittet
- Arbeide for at interkommunale anlegg skal prioriteres gjennom å være en aktiv pådriver og samarbeidspartner med Østfold Fylkeskommune og kommunene
- Arbeide aktivt og systematisk med påvirkning av fylkets regionale og sentrale politikere
- Drive politisk påvirkning ovenfor kommunale politikere i samarbeid med idrettsrådene

4.2. Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komitè (NIF)

Idrettspolitisk dokument, vedtatt på idrettstinget 6.juni er en plan for hele den organiserte idretten i Norge. Denne planen er et utgangspunkt til Anleggsplanen for Østfold idrettskrets.

Jfr. **Idrettspolitisk dokument**:

Idrettsanlegg er en grunnleggende forutsetning for ønsket aktivitet. Det er behov for mange nye anlegg over hele landet, og det er store ulikheter i tilgangen til anlegg i fylkene og kommunene.

«Spillemidler til idrettsanlegg – en gjennomgang av spillemiddelsøknadene og anleggssituasjonen».

En årlig statistikkssamling som tar for seg tilskuddsordningen for idrettslag i kommunene, som springer ut av post 1.1 på hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål, utarbeidet i samarbeid mellom NIF og Kulturdepartementet.

4.3. Østfold fylkeskommune

Gjeldende **«Regional plan for fysisk aktivitet»** vedtatt av Fylkestinget i 2010 og gjelder for perioden 2011 – 2014. Denne planen er noe uklar på hvilken rolle Østfold fylkeskommune har i forhold til å bidra til å utvikle fasiliteter for idrett og fysisk aktivitet, men den har i seg noen målsetninger om å arbeide for å realisere samarbeidsprosjekter mellom kommuner i regionen. Det er ønskelig at planen rulleres.

«Fylkeskommunen har en vesentlig regionalpolitisk rolle. For å fylle denne rollen er det av avgjørende betydning at fylkeskommunen har oppdatert fagkompetanse på plan- og kulturområdene slik at det kan bli gitt råd og veiledning til kommuner, organisasjoner og enkeltpersoner.

Det er også viktig at fylkeskommunen virker som bindeledd mellom sentrale myndigheter og kommunene. Forvaltningen av de statlige spillemidlene er viktige virkemidler for å binde de tre forvaltningsnivåene sammen.»

I fylkeskommunens satsing på ulike typer anlegg, har planen lagt vekt på en helhetlig vurdering:

- idrettslige vurderinger
- tidligere anleggsutbygging (dekningsgrad)
- oppfølging av kommunenes prioriteringer, herunder idrettsrådenes prioriteringer
- Østfold idrettskrets uttalelser/prioriteringer
- geografisk fordeling av midlene
- likviditet hos søkerne

- forholdsvis fordeling mellom sommer og vinteranlegg
- rimelig fordeling mellom idrettsgrenene

Fylkesdelplanen for fysisk aktivitet i Østfold har videre ønsket å prioritere samarbeidsprosjekter mellom kommuner og andre utbyggere for å realisere større anlegg.»

Østfold idrettskrets er med i mulighetsstudiene sammen med Østfold fylkeskommune vedrørende planlegging av idrettsbygg på de videregående skolene

Fylkesutvalgets vedtak 10.12.2015:

- 1. Fylkesrådmannen får mandat til å utrede flere alternativer for etablering av idrettsfasiliteter i kommende mulighetsstudier i tilknytning til skolebruksplanen, der man i tillegg til å dekke skolens behov også ser på muligheten til å dekke idrettens behov, samt man hvordan med enkle justeringer kan ivareta andre behov som folkehelse, kultur og eventer.*
- 2. Det skal samarbeides med idretten og aktuelle kommuner for å jobbe frem interkommunale anlegg, som også kan brukes til nasjonale og internasjonale arrangementer.*
- 3. Det må sikres en god kobling mellom utredningene i tilknytning til skolebruksplanen og den strategiske overbygningen i den regionale planen som eventuelt vil bli revidert.*
- 4. Det settes i gang et arbeid mot regjeringen for at fylkeskommunen kan være en av to parter i et interkommunalt idrettsanlegg (og derav utløse 20% ekstra finansiering).*

4.4. Andre aktører

4.4.1. Idrettsrådene

De fleste idrettsrådene i Østfold har anleggsplaner med prioriteringer.

4.4.2. Kommunene

Alle kommuner skal ha oppdaterte kommunedelplaner for idrett- og friluftsliv. Samt årlige rullinger av anleggsplaner for tildelinger av spillemidler.

4.4.3. Særidrettene

De enkelte idrettene har i varierende grad egne planer for anleggsutvikling fra nasjonalt eller regionalt ståsted. Østfold idrettskrets ba høsten 2015 særkretsene om å sende inn innspill på prioriterte anlegg.

5. Finansieringskilder

Den pågående politiske debatten om kommunesammenslåing i Østfold, tyder på at vi innen overskuelig fremtid vil ha en ny kommuneinndeling i fylket, preget av færre og større kommuner. Det kan være hensiktsmessig av kommunene å benytte seg av det mulighetsvinduet vi nå har, før eventuelle kommunesammenslåinger.

Gjennom samarbeid på tvers av kommunegrenser som denne planen proklamerer for, vil det utløse en ekstra spillemiddelandel på 30 % av ordinært tilskudd, forutsatt at følgende vilkår oppfylles:

1. Anlegget er et større, kostnadskrevende interkommunalt anlegg. For eksempel svømmeanlegg eller idrettshall.
2. Det er inngått bindende skriftlig avtale mellom to eller flere kommuner vedrørende investering og drift. Avtalen må inneholde følgende elementer:
  - a) Hver deltagende kommune skyter inn minimum 5% av anleggets godkjente kostnad i investeringstilskudd. Kommunens tilskudd må dokumenteres
  - b) Hver deltagende kommune skyter inn minimum 5% av anleggets faktiske driftskostnader i årlige driftstilskudd i 20 år. Driftstilskuddet kan ikke begrenses til et nominelt beløp gjennom 20-årsperioden.

Det henvises til Kulturdepartementets [«Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet»](#)

5.1. Kommunal finansiering

Østfold fylke har en relativt dårlig anleggsdekning. Gjennom årtier har Østfold fremmet færre søknader om spillemidler til idrettsanlegg og friluftslivsanlegg enn de øvrige fylker både når det gjelder antall og kostnad. Årsakene kan være flere. Kommunene står som oftest bak de fleste søknader om spillemidler til store idrettsanlegg og er en viktig finansieringspart i de fleste søknader produsert av idrettslag. Kommunenes egenandel i egne søknader og medvirkning i lagsproduserte søknader er i de fleste tilfeller basisfinansieringen i søknadsprosjektet. Når kommunenes bidrag uteblir eller ikke strekker til, produseres det færre søknadsobjekter. Det er en forutsetning for å motta spillemidler at anlegget er fullfinansiert. Tildeling av spillemidler er søknadsbasert. Idrettslagenes evne og vilje til dugnad og finne finansieringsløsninger står ikke tilbake for det som ellers skjer i de øvrige fylker. Viljen til dugnad synes ikke å avta, men etter hvert som anleggene blir store, mer kostnadskrevende og kompliserte, blir idrettslagenes mulighet til egeninnsats redusert. Mange arbeidsoppgaver som tidligere ble utført av frivillige idrettslagsmedlemmer, blir i dag utført av fagfolk pga. nye og strengere arbeidsforskrifter. Entreprenører med ansvar for sluttproduktet finner i mindre grad rom for arbeidsoppgaver til ikke-faglærte.

6. Idrettens samfunnsregnskap

Det utføres om lag 35 000 årsverk i norsk idrett årlig. Det innebærer en årlig frivillig innsats på 14 milliarder kroner. Verdien av den frivillige innsatsen i Østfold ligger derfor anslagsvis på ca 575 millioner kroner, per år.

Selv for en liten kommune i Østfold, som for eksempel Spydeberg, med ca 6000 innbyggere – utgjør det hele 16 millioner kroner.

Denne verdien benyttes ofte som et mål på idrettens verdiskapning. I tallet ligger det viktig informasjon, men som mål på idrettens egentlige samfunnsmessige verdi er det utilstrekkelig. Frivilligheten bidrar til å skape verdier som helse, trivsel, gode oppvekstvilkår, integrering, sosiale og demokratiske ferdigheter.

Idrettens innsatsfaktorer og ringvirkninger i lokalsamfunnet er atskillig større enn verdien av frivillig innsats etter Hopkinsmodellen.

Hopkinsmodellen beregner verdien av idrettens frivillighet slik:

- Antall medlemskap i idrettslagene
- Multiplisert med faktoren 0,016 =antall årsverk
- Multiplisert med gjennomsnittlig industriarbeider lønn; kr. 400 000
- = Verdien av frivilligheten i kroner

Idretten bidrar gjennom sin totale virksomhet i kommunen med en rekke innsatsfaktorer som hver for seg vil gi både kvalitative og kvantitative ringvirkninger.

I tillegg til hva idretten bidrar med til samfunnsregnskapet i kroner og ører, er viktigheten over tid langt større hva idretten genererer av holdninger og verdier.

7. Aktuelle anbefalinger

7.1. Kommunene i Østfold må samarbeide

Østfold er et av de tettest befolkede fylkene i landet med 60 personer/km². Det er korte reiseveier mellom tettstedene. For å bygge større idrettsanlegg sier det seg selv at det interkommunale samarbeid må settes i fokus, framfor at hver kommune skal stå for investering og drift. Når da interkommunalt samarbeid muliggjør større andel av spillemiddelpotten, er det en selvfølge at kommunene må utnytte denne muligheten.

Bildet viser Østfolds første interkommunale idrettsanlegg, Super-Cross anlegget i Råde. Her er Fredrikstad kommune inne med 5 % av kostnadene. Bildet krediteres Råde BMX.

7.2. Fylkeskommunen kan motivere og initiere

Idrettskretsen ser at det blir tatt et større ansvar for realisering av idrettshaller i forbindelse med videregående skoler. Skolebruksplanen kan gi et stort anleggsløft for Østfold. I og med at Østfold idrettskrets nå er med i mulighetsstudiene ved de videregående skolene, kan idretten enda sterkere få synliggjort de lokale og regionale behovene. Østfold fylkeskommune må i enda større grad ta ansvar for det interkommunale samarbeide med sikte på å legge forholdene til rette for regionale anlegg. Fylkeskommunen har vedtatt å sette i gang et arbeid mot regjeringen for at fylkeskommunen kan være en av to parter i et interkommunalt idrettsanlegg og derav utløse inntil 30% ekstra finansiering. Dette er viktig. Hvis denne ordningen blir en realitet, er det viktig at fylkeskommunen og kommunene benytter seg av denne ordningen.

7.3. Fylkeskommunen + kommune = signalanlegg

Idretten kan bidra til å markedsføre Østfold i positiv retning. Idrett som kultur er en av de tingene som engasjerer nordmenn sterkest. Får man signalbygg med muligheter for nasjonale og internasjonale mesterskap, vil dette skape en tilhørighet og stolthet som vil være identitetsbyggende for befolkning i Østfold. Fylket kan i samarbeid med kommuner få realisert slike signalanlegg.

Østfold idrettskrets mener at fylkeskommunen må arbeide for bindende intensjonsavtaler mellom parter, som først blir konkretisert og aktuelle etter hvert som planer og vedtak for skolebruksplanen blir klare. For eksempel bør Fredrikstad kommune inngå avtaler med Sarpsborg kommune og fylkeskommunen om støtte til multihall på Kalnes, mot at Sarpsborg kommune støtter anlegget i tilknytning til ny videregående skole i Fredrikstad. En slik modell bør også benyttes på andre prosjekter.

7.4. En eller flere fler-idrettshaller i hver kommune

Østfold har i dag 39 fler-idrettshaller, med til sammen 48 aktivitetsflater. I forhold til folketallet og behovet for treningstimer bør det fram mot 2020 rehabiliteres, bygges om eller bygges 10-12 større fler-idrettshaller fordelt på de fem regionene i fylket. Det bør være kort reiseavstand til en fler-idrettshall. Det beste er når reiseavstand og forhold ellers ligger til rette for at barn og unge kan sykle eller gå til trening.

7.5. Kort nærhet til et 25m svømmeanlegg for grunnskoler og fritidsbruk

Til skolestart 2015 innførte Utdanningsdirektoratet skjerpede krav til svømmedyktighet i kroppsøvfingsfaget. De ønsker å styrke svømmeopplæringen. Med skjerpede krav ønsker man at enda flere barn og unge skal lære å svømme. Definisjon på svømmedyktighet er lagt som kompetansemål etter 4. trinn. Dette medfører at det må bygges mange flere basseng i Østfold. Det er et kommunalt ansvar. Normen for antall svømmeanlegg basert på befolkningens størrelse er ett 25 meters anlegg pr. 10.000 innbyggere.

Fire 25 meters anlegg tilsvarer ett 50 meters basseng. En undersøkelse gjennomført av svømmeforbundet i 2010 viser at kommunene i Østfold har en stor underdekning på treningsbassenger.

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne: «Være svømmedyktig ved å falle uti på dypt vann, svømme 100 meter på magen, og underveis dykke ned og hente en gjenstand med hendene, stoppe og hvile i 3 minutt så svømme 100 meter på rygg og ta seg opp på land».

7.6. Nye idretter

Bildet viser Sarpsborg IL Frisport sitt nærmiljøanlegg.

Våre nye landsmenn bringer med seg nye kulturer og idretter som det er viktig at vi integrerer inn i norsk idrettsliv. Disse idrettene må også få innpass i norsk idrett og idrettsanleggene må tilpasses deres behov.

For idrettens del tenker vi i første omgang på anlegg til organisert trening og konkurranse, men at anleggene er tilrettelagt for egenorganisert aktivitet, er også av betydning.

Ungdomsidrett innebærer gjerne nye trender, og anleggsutviklingen må ta høyde for å tilpasse seg disse. Her må man også akseptere at trender går over. Uorganisert og organisert ungdom og minoritetsgrupper må også bli spurt om deres ønsker og behov

7.7. Basishall turn

Turnidretten har i mange år måttet tilpasse seg andre idretters krav. Turnidrettens apparatbehov beslaglegger arealer ut over aktuell treningstid og det bl.a. derfor realisert få turnhaller. Turn må i dag bruke vesentlige deler av sin sårt tildelte treningstid på opprigging og ned rigging av apparater. Ved å bygge en basishall turn tilknyttet skoler, minst en i hver kommune, vil en kunne tilby turnidretten bedre forhold. Basistrening er grunnlaget for all idrett, ikke bare for turnere. Utøvere fra alle sær idretter vil kunne nyte godt av tilgang til basishall.

7.8. Vedlikehold og rehabilitering

Vel så viktig som å bygge nye anlegg er det å ha en ansvarsfull drift og vedlikehold av eksisterende anlegg. Mange av kunstgressbanene som ble bygget på midten av 00-tallet er nå modne for utskiftning. Det er viktig at underlagene barn, unge og voksne løper på mange timer i uka, møter kravene til friksjon og demping.

7.9. Ishallflater

Kapasiteten på isflatene i Østfold er sprengt. Elitehockey, breddehockey, isdans, bedriftsspill og publikumstid får ikke tilfredsstillende treningstider på de 5 eksisterende flatene. Barn må trene etter leggetid på kvelden. Bedriftsserien må spille på ugunstige tider i helgene og publikumstiden blir utelukket. Det er heller ingen ishall i indre regionen, noe idrettskretsen anser som nødvendig for å kunne tilby isaktiviteter til alle.

8. Prioriterte anlegg

8.1. Multihall med tilrettelagte fasiliteter for friidrett, Kalnes.

Etter Østfold fylkeskommunes skolebruksplan, vedtatt desember 2015, vil Kalnes videregående skole få flere elever. Blant annet skal idrettsfagelevene fra St. Olav overføres til Kalnes fra 2019. Østfold idrettskrets og Norsk friidrett, Østfold ønsker en stor multihall med blant annet fasiliteter for friidrett tilknyttet Kalnes videregående skole. En 200 meters løpebane med doserte svinger. Arealene i midten vil være på størrelse med en håndballbane, hvor den videregående skolen vil kunne benytte ordinær kroppsøvingsundervisning. I tillegg kan en slik hall ha arealer som kan romme flere idretter, for eksempel basishall for turn, bordtennis, kampsport, styrkeløft, miniatyrskyting m.m.

Kalnes videregående skole, idrettsfag, uttrykker ønske om å satse på tilrettelegging for individuelle idretter. Et slikt anlegg vil kunne tilføre regionen et helt nødvendig løft for å holde utøvere aktive lengere. Plassering i tilknytning til det eksisterende utendørs friidrettsanlegget på Kalnes vil gjøre

dette attraktivt for samlinger på klubb og landslags nivå. Anlegget vil være et langt steg i riktig retning, med tanke på regional tenking.

Bildet er fra Nes Arena i Akershus. Et lignende anlegg som ønskes på Kalnes.

8.2. Håndballhall Halden

Halden har to håndballag på øverste nivå i Norge. Deres kamper blir i dag spilt i Remmenhallen basert på dispensasjon fra Norges Håndballforbund. Hvis det ikke kommer nye hallalternativer i Halden vil kamper på øverste nivå bli flyttet ut av distriktet. Dette er allerede begynt ved at Europacup-kamper er blitt spilt i Rakkestadhallen.

En ny hall vil i tillegg til å gi et løft for håndballen også gi andre idretter som kan benytte hallflaten en veldig positiv utvikling. Østfold idrettskrets støtter arbeidet for å bygge en håndballhall i Halden sentrum, i området der det i dag ligger to ungdomsskoler og det skal bygges en videregående skole.

8.3. Ny Frederik II

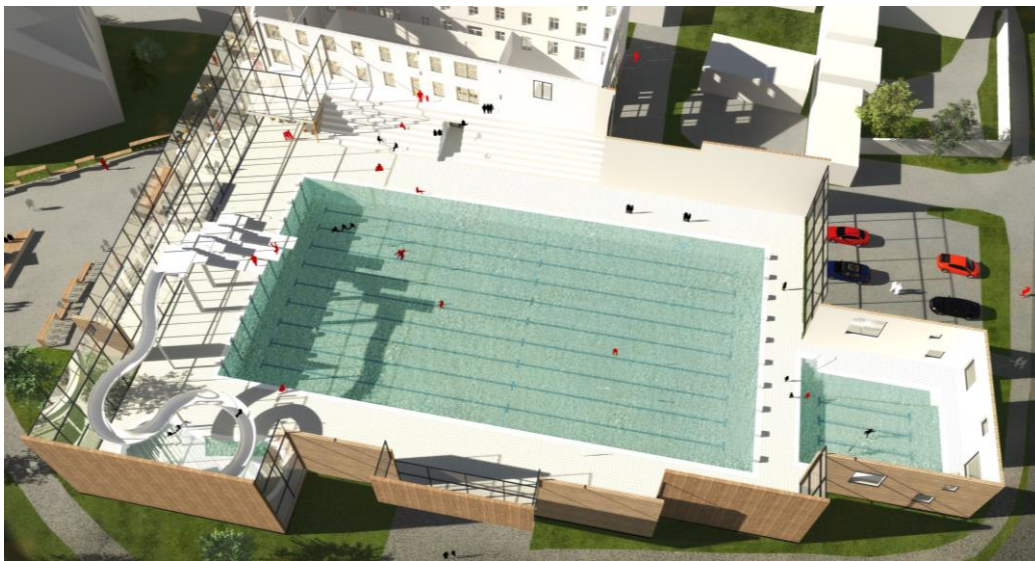
Skolens eget behov for arealer til kroppsøvingundervisning er 3 standardflater (75x45 m). Fredrikstad har et topplag i kvinnehåndball og flere topplag i innebandy. Hallen bør ha teleskoptribuner på langsidene, slik at det kan spilles topp-kamper på tvers av de tre salene. Dette åpner en mulighet for ett interkommunalt samarbeid mellom Fredrikstad og Sarpsborg kommune. Ved et slikt interkommunalt samarbeid vil man kunne bygge en stor håndballarena med standarder som tilfredsstillende Norges Håndballforbund for topphåndball.

Ved å benytte kraftige skillevegger kan man benytte den ene tredjedelen av hallen som en semi-permanent turnhall. Her kan turnapparater stå fremme og kun ryddes unna ved store arrangement eller ved flere toppkamper etter hverandre, slik at det kan være pålagt oppvarmingsarealer tilgjengelig, uten at det blir lange pauser mellom kampene.

8.4. Svømmeanlegg konkurranse

Østfold har i dag ikke et eneste godkjent konkurranseanlegg for svømming. Den største mangelen er at ingen av bassengene har ut-svømmingsbasseng. Et naturlig mål for kommunene og Fylket, for å

styrke svømmeidretten, må derfor være å samarbeide om et 50- meters interkommunalt regionalanlegg, godkjent som konkurranseanlegg. I Østfold vil det være tilstrekkelig med ett slikt anlegg. I Halden arbeider p.d.d. med konkrete planer for et beskrevet anlegg. Idrettskretsen støtter planene om et 50x25 m. svømmeanlegg i Halden, med fasiliteter for stup.

Bildet er en illustrasjon fra prosjektgruppen «Nye Halden Bad».

Normen for antall svømmeanlegg basert på befolkningens størrelse er ett 25 meters anlegg pr. 10.000 innbyggere.

Ett 50 meters basseng tilsvarer fire 25 meters anlegg.

Alle konkurranseanlegg skal ha eget stupebasseng, og vil da tilsvare fem 25 meters anlegg.

Svømmeidretten er en av verdens største idretter og forvaltes av Det Internasjonale Svømmeforbund (FINA) og omfatter disiplinene svømming, stup, synkronsvømming, vannpolo og åpent vann (openwater). Som fellesbetegnelse for alle fem disiplinene benyttes «svømming», og svømmeanlegg betyr derfor anlegg som tilfredsstiller alle disiplinenes behov

8.5. Arena Fredrikstad

Arena Fredrikstad er et prosjekt som eies av Fredrikstad kommune. Idrettskretsen forholde seg til bystyrets vedtak om å fortsette prosjekteringen. Arenaen skal erstatte eksisterende ishall. Den nye arenaen skal bygges med to isflater og skal dekke behov innenfor organisert ishockey og kunstløp, bedriftsidrett og publikumstid.

En curlinghall bør inn i prosjektet. I Nedre Glomma regionen er det to curlingklubber, nærmeste curlingbane er i Halden. Curling er en idrett hvor flere generasjoner kan spille sammen, også viderekomende og nybegynnere. Sporten er billig og lett å komme i gang med. En curlinghall vil være et stort bidrag til folkehelsen. Curling passer godt for mennesker med nedsatt funksjonshemning, denne gruppen har et svært begrenset tilbud i denne regionen. Det er tenkt et curling anlegg i ytterkant av Arena Fredrikstad. Det vil gi synergieffekter i et stort

idrettsanlegg for is idretter. Å bygge et curling anlegg samtidig med Arena Fredrikstad vil gi lavere byggekostnader og en besparelse på drift, man kan benytte samme infrastruktur for isproduksjon m.m.

Curlinghall bør bygges som et interkommunalt anlegg mellom Fredrikstad og Sarpsborg.

Fredrikstad kommune er i dialog med Østfold fylkeskommune om samlokalisering av Arena Fredrikstad og ny Videregående skole i Fredrikstad.

Bildet krediteres NIF

Fredrikstad og fylkeskommunen bør være opptatt av synergieffekter mellom en idrettsarena og en videregående skole. Det vil være innsparinger knyttet til byggekostnader og driftsutgifter. Samt de ringvirkningene et slikt bygg vil gi for byen og regionen.

8.6. Turnhall

Både Moss og Halden jobber med planer om turnhall. Moss kommune har tildelt turnforeningen tomt på Ørejordet. I Halden er turnhallen forespeilet å ligge på Os-tomten i sentrum. Østfold idrettskrets støtter planene om en spesialhall for turn både i Halden og Moss. Idrettskretsens ser ingen grunn til at man her må prioritere kun en av hallene. Men mener at tilliggende kommuner bør vurdere mulighetene for et interkommunalt samarbeid om finansieringen for å uthente mer spillemidler. Med bakgrunn i nevnte kommunesammenslåingsplaner, bør man tenke langsiktig og investere sammen.

8.7. Ridesenter

Østfold idrettskrets støtter planene om et regionalt rideanlegg i Fredrikstad. Det er beklagelig at kommunen utsetter avgjørelsen om plassering og finansiering over så lang tid. Til tross for at lovnader om nytt rideanlegg er gitt.

8.8. Regionalt kompetansesenter

Østfold idrettskrets arbeider for å legge til rette for unge utøvere som ønsker å trene for en fremtidig toppidrettskarriere. Idrettskretsen har derfor fokus på samordning og utvikling av den lokale og regionale kompetansen, samt tilrettelegging av utdanning/toppidrettssatsing. Spesielt unge utøvere som er på vei frem og ønsker å satse på sin idrett, har behov for et tverrfaglig miljø. Et faglig fyrtårn hvor de kan få veiledning om bl.a., testing, skadeforebygging trening, behandling, kosthold og ernæring. Enkelttilbud og enkeltmiljøer rundt deler av dette finnes, men kan i langt større grad samordnes for felles benyttelse. Et kraftsenter der idrettene og utøverne møtes, hvor de kan ta med seg erfaring og kunnskap tilbake til sine lokale miljøer. Dette vil være et løft for Østfoldidretten og et vesentlig bidrag for å beholde ambisiøse utøvere i fylket.

Det regionale kompetansesenteret skal være strategisk lokalisert nært store befolkningskonsentrasjoner og kommunikasjonsknutepunkter. Helst skal det også være lokalisert i rimelig nærhet av sterke vitenskapelige kompetansemiljøer.

Regionalt kompetansesenter Olympiatoppen – en møteplass med spisskompetanse innenfor:

- Basistrening (sal/hall, styrketreningsfasiliteter)
- Testing
- Helsetjenester
- Ernæring, mental trening etc.
- Drive og utvikle kunnskapsbasert toppidrett / FoU
- Tilrettelegging for utdanning og videre studier for toppidrettsutøvere

8.9. Tennishall

Det foreligger i p.d.d konkrete samarbeidsplaner mellom tennisklubbene i Fredrikstad og Sarpsborg om en innendørs tennishall i forlengelse av eksisterende fotballhall i Østfoldhallen. Banen er prosjektert til 4 baner. Idrettskretsen er positive til utnyttelse av arealene som er forespeilet og samarbeidet som er i igangsatt. Det foreligger også planer om lignende rackethall i kommuneplanene til Askim og Eidsberg og mener det er rom for en hall også der.

8.10. Roanlegg

Østfold idrettskrets anbefaler klubbene i Østfold å utvikle Sarpsborg roklubbs arena i Tunevannet. Klubbene i Halden, Fredrikstad og Moss har alle sine anlegg knyttet til "havet" og alle har anlegg som ligger tett opp mot annen fritidsaktivitet på sjøen. Det innebærer til dels svært ugunstige

treningsforhold, og i praksis kan det sammenlignes med å tilby friidretten å trene i trafikkerte bygater. Det foreligger allerede samarbeid mellom roklubbene, hvor de trener hos Sarpsborg Roklubb i sommermånedene. Anlegget ved Tunevannet trenger utvidelser for å ha kapasitet til flere på mer permanent basis.

Bildet krediteres Karl Filip Singdahlsen